

- М.З., Личук М.Г. Спосіб підвищення продуктивності бугайців і покращення фізико-хімічних та біохімічних властивостей м'яса в умовах дефіциту мікроелементів.
4. Паска М.З., Личук М. Г. Продуктивність бугайців при застосуванні біологічно-активних речовин // Науковий вісник Львівської національної академії ветеринарної медицини ім. С.З.Гжицького. – Львів, 2004.– Т.6, № 2, Ч.2.– С. 113-117.
  5. Кравців Р.Й., Личук М.Г., Паска М.З. Технологічна оцінка хімічного складу яловичини при застосуванні мікроелементних добавок – Наукові праці. – Одеса. – 2006. – Вип. 28. Т. 2.

УДК 639.3.09:639.222.2 (477.44)

Шевчук Т.В., кандидат с.-г. наук, доцент
Бережнюк Н.А., кандидат с.-г. наук, доцент
**Присяжнюк Л., Суліган Ю., Низовська О., Бурковська Н.,
Столярчук А., Шихнір О., Танасійчук І., Ольховик А.** - студенти
Вінницький національний аграрний університет

ДИНАМІКА АНІЗОКІДОЗУ ОСЕЛЕДЦЕВИХ РИБ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЙОГО НА РИНКАХ ВІННИЦІ ТА ЛІТИНА

Подані результати літературного пошуку з проблематики динаміки розповсюдження анізакидозу риб в Україні, експериментальний матеріал з виявлення цих паразитів у оселедцевих та в продукції, яка реалізується на ринках міста Вінниці та Літина.

Ключові слова: круглі черви, ендопаразити, анізокиди, оселедцеві риби, оселедець солений, роздрібна мережа.

Анізокидоз – нова паразитична хвороба людини, увага до якої ветеринарів та лікарів невпинно зростає. Це пов'язано з тим, що у 1933 році до України вперше були завезені норвезькі та голландські оселедці, уражені паразитами родини *Anisakidae*. У Голландії у 1955 році був зареєстрований перший випадок захворювання людини на анізокидоз. З того часу спорадичні спалахи виникали у Англії, Бельгії, країнах Скандинавського півострова, Латинської Америки, Франції та США. В Росії випадки цього захворювання мали місце на Камчатці та в Москві при споживанні сирої риби та малосолоної ікри (були знайдені *Anisakis simplex*). В Україні на сьогодні не існує повідомлень про випадки захворювань на дану хворобу. Проте експериментально доведено, що ураження анізакадами замороженої та соленої риби сягає: 47% - атлантичного оселедця, 25% - тріски, 41% - путасу, 20,5% - салаки, 34% - минтая, 28,1% - скумбрії, 15,6% - шпрот, 28% - сайди [2]. З огляду на це наші дослідження є актуальними та мають практичну цінність. При постановці досліду перед нами була поставлена мета: вивчити ступень ураження анізакадами оселедцевих риб, які реалізуються на крупних ринках міста Вінниці та Літина.

Матеріал та методика досліджень. Для реалізації мети нами були сформульовані

ряд завдань: зробити виїмки готової оселедцевої продукції (оселедець солений) у різних торговельних точках вінницьких ринків: «Урожай», «Центральний ринок», «Муніципальний» та центрального ринку с.м.т. Літин; провести дослідження риби на наявність анізокід та виявити живих личинок цього паразиту. Відбір проб та експериментальні дослідження проводили за загально прийнятими методиками [3,5], користуючись відповідними нормативними актами України (N 11-30/7-155; N 19-7/242; N 13-7-59; N 4/27-11). Цифровий матеріал, одержаний в ході експериментів, обробляли біометрично [1].

Результати досліджень. Під час досліду нами була встановлена 100%-на ураженість анізокидами рибної продукції зазначеного виду, при цьому паразити були видні у порожнині тіла без застосування оптичних засобів та збільшувальних систем (табл.1, рис. 1).

Таблиця 1. Наявність анізокід у рибній продукції (оселедці соленому) на ринках міста Вінниці та с.м.т. Літин

Показники	Ринки міста Вінниці:			Центральний ринок с.м.т. Літина
	«Урожай»	«Центральний ринок»	«Муніципальний»	
Процент уражених особин, %	100	100	100	100
Кількість анізокід в порожнині тіла, шт.: всього в т.ч. живих	22,60±5,68 не виявлено	7,60±1,88 0,20±0,19	12,2±1,28 не виявлено	10,2±2,47 не виявлено
Середня кількість анізокід в порожнині тіла, шт./кг істинних частин: всього в т.ч. живих	122,8 не виявлено	43,8 1,17	94,1 не виявлено	42,5 не виявлено
Кількість анізокід в м'язах, шт.: всього в т.ч. живих	не виявлено не виявлено	не виявлено не виявлено	не виявлено не виявлено	не виявлено виявлено не виявлено

Вся рибна продукція (оселедці солені із головами) реалізувалася на ринках без обмеження до вживання. Однак, виїмка оселедців, які реалізуються на Центральному ринку містила 1 тушку риби, у порожнині якої нами була виявлена 1 жива личинка анізокід. Перевірку на життєздатність проводили у теплому (36-38°C) 0,5%-му розчині трипсину та за допомогою барвника еозину (у розведенні 1:30000) [2]. Можливо, це пов'язано з порушенням умов зберігання мороженої риби або недодержанням технології її хімічного консервування (солінням). Згідно нормативної документації

України така продукція є умовно придатної і повинна підлягати знезараженню [4].

Рис.1. Анізокиди, видалені із порожнини одного оселедця (без збільшення, розчин трипсину 0,5%)

Висновок. У роздрібній мережі вінницьких ринків «Урожай», «Муніципальний» та на центральному ринку с.м.т. Літин оселедці солені не є інвазійними на анізокидоз і не складають загрози здоров'ю споживачів.

Література

1. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников. - М.: Агропромиздат, 1969. - 352 с.
2. Сондак В.В, Грицик О.Б., Рудь О.Г. Інвазійні хвороби риб: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2006. – 145 с.
3. Ковбасенко В.М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продукції тваринництва: В двох томах / В.М. Ковбасенко; Міністерство освіти і науки України. – К. ІНКООС, 2006. - 536 с.
4. Козак В. Основи ветеринарно-санітарної експертизи та оцінки якості продуктів тваринництва та рослинництва: Посібник для фахівців-ветсанекспертів / В.Козак. - Тернопіль: Підручники & Посібники, 2001. - 240 с.
5. Справочник по ветеринарно-санитарной экспертизе пищевых продуктов животноводства / Под ред. В.И. Хоменко. – К.: Урожай, 1989. – 351 с.

Summary

The dynamic of herring fish anizokidoz and its distribution on the markets of Vinnytsia and Lityn // Shevchuk T.V., Berezhnyuk N.A., Prysazhnyuk L., Suligan Y., Nyzovska O., Burkovska N., Stolyarchuk A., Shyhnir O., Tanasiychuk I., Olhovyk A.

The paper presented the results of literature search on the problems of the dynamics of fish distribution anizakydozu in Ukraine, the experimental material to detect these parasites in herrings and products sold in the markets of Vinnitsa and Lityn.

Keywords: round worms, endoparasites, anizokidy, herring fish, herring salty, retail.